

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**

OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Název projektu: Rozvoj kompetencí pro udržitelnou budoucnost na Slezské univerzitě v Opavě
Reg. č. projektu: NPO_SU_MSMT-2122/2024-5

Udržitelnost v mezinárodním cestovním ruchu

Ing. Patrik Kajzar, Ph.D.

Předmět:

Mezinárodní cestovní ruch

Obsah prezentace

- Udržitelné cestování a jeho definice
 - Prosazování udržitelnosti v mezinárodním turismu
 - Udržitelný cestovní ruch
 - Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelností
 - Strategie udržitelného rozvoje EU
 - Globální etický kodex v turismu
-

Udržitelné cestování a jeho definice

- ❑ **Cestovat udržitelně**, znamená uvědomovat si dopady cestovního ruchu na životní prostředí a místní komunity a používat osvědčené postupy ke snížení negativních účinků.
 - ❑ **Udržitelné cestování** je proto způsob, jak přírodu, zvířata a místní komunity chránit, namísto toho, aby ji poškozoval a vykořisťoval.
 - ❑ **Udržitelný rozvoj cestovního ruchu** lze definovat jako takový, který zabezpečuje zajištění současných a budoucích potřeb účastníků cestovního ruchu a přitom pomáhá rozvoji území.
 - ❑ S přihlédnutím k šetrnému využívání přírodních a kulturních hodnot **vede k dlouhodobé prosperitě dané oblasti.**
-

Prosazování udržitelnosti v mezinárodním turismu

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Mezinárodní turismus** je jedním z největších a nejrychleji rostoucích odvětví na světě.
 - Má značný dopad na **globální ekonomiku**, ale také na **životní prostředí a kulturu**.
 - Udržitelný turismus je přístup, který se snaží minimalizovat **negativní dopady turismu** a **maximalizovat jeho pozitivní dopady**.

 - Existuje mnoho výzev pro prosazování udržitelného turismu. Mezi nejdůležitější patří:
 - ✓ **Nedostatek povědomí:** Mnoho turistů a cestovních kanceláří si není vědomo principů udržitelného turismu a toho, jak je lze uplatnit v praxi.
 - ✓ **Nedostatek spolupráce:** Mezi vládami, turistickým průmyslem a místními komunitami neexistuje vždy dostatečná spolupráce na prosazování udržitelných turistických praktik.
 - ✓ **Nedostatek financování:** Neexistuje vždy dostatek financování na investice do infrastruktury a služeb, které jsou nezbytné pro udržitelný turismus.
-

Vliv turismu na životní prostředí

- ❑ Cestovní ruch může mít negativní dopad na životní prostředí dvěma hlavními způsoby:
 - ❑ **Rozvojem oblasti** nebo **chováním turistů.**
 - ❑ Mezi příklady patří:
 - 1) **Rozvoj oblastí:**
 - ✓ Narušení a destrukce krajiny hotely, parkovišti či odlesňováním,
 - ✓ postupné narušování chodu a způsobu života kmenů, které žijí stále autentickým způsobem života jako jejich předci,
 - ✓ vytlačování rezidentů z prestižních převážně historických částí měst a jejich center kvůli preferenci pronájmu turistům skrze např. Airbnb (regulováno např. v Berlíně ale mnoho míst tímto stále trpí),
 - ✓ vytlačování místních autentických obchodů (pro rezidenty) na úkor obchodů se suvenýry, atd. cílící přímo na turisty pro větší profit.

2) Chování turistů:

- ✓ Nadměrné využívání letecké dopravy: na krátké vzdálenosti či časté víkendové pobyty (radši vyjed' jednou za rok na měsíc, než každý měsíc na víkend),
 - ✓ ničení přírody v důsledku odhazování odpadků a bezohlednosti,
 - ✓ nedobrovolná migrace volně žijících živočichů v důsledku zvýšené hladiny hluku,
 - ✓ vykořisťování a zneužívání zvířat,
 - ✓ plýtvání nedostatečnými místními zdroji – v důsledku nedbalosti a neznalosti turistů situace v dané destinaci (vyšší spotřeba energie, vody, atd.)
 - ✓ znečištění oceánů v důsledku nedbalosti turistů, kteří nehledí na ekologii a pohazují odpadky všude kolem sebe, apod.
-

□ Znaky udržitelného společenství

- Zdroje jsou využívány efektivně a odpad je minimalizován uzavřenými cykly.
 - Znečišťování je omezené na stupeň, se kterým se přírodní systémy dokáží vyrovnávat.
 - Je oceňována a chráněna rozmanitost přírody (biodiverzita).
 - Tam, kde je to možné, jsou místní potřeby uspokojovány z místních zdrojů.
 - Obyvatelé mají možnost získat pitnou vodu a jídlo v potřebném množství a dostatečné kvalitě.
 - Lidé mají možnost získat odpovídající bydlení.
 - Každý má příležitost získat uspokojivou práci, místní ekonomika není závislá na několika málo provozovatelích, ale je různorodá.
 - Zdraví člověka je chráněno vytvářením bezpečného, zdravého a příjemného životního prostředí a zajištěním zdravotních služeb, které zdůrazňují prevenci před nemocí, stejně jako řádnou péči o nemocné. Je podporován zdravý způsob života
-

Jak cestovat odpovědně?

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

1. Respektujte lokální kulturu, obyvatele, jejich zvyky a tradice. Informujte se o těchto zvycích ještě před cestou. Vždy se upozorněte před focením nebo točením videa o tom, zda to není v rozporu s místní kulturou, zvyky nebo názory.
2. Šetrně a zodpovědně přistupujte k místnímu přírodnímu bohatství, především v přetížených lokalitách destinačních cílů. Neplýtvajte energiemi a vodou.
3. Šetrně a s respektem přistupujte k hmotnému kulturnímu dědictví lokality.
4. Pokud možno využívejte hromadnou dopravu nebo bezuhlíkovou formu dopravy k zmírnění negativního dopadu na životní prostředí. Sledujte svou uhlíkovou stopu.
5. Vyhazujte a tříd'te odpad. V lepším případě využívat ekologické nebo vratné obaly. Udržujte čistotu na navštívených místech.
6. Podpořte místní produkty a ručně vyráběné výrobky jako podporu místním obyv.
7. Co nejvíce využijte ubytovací a gastronomické zařízení patřící místním obyvatelům.

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnou gastronomií a regionálními produkty

- ❑ Udržitelnost je dlouhodobým **trendem i v gastronomii.**
 - ❑ Společenská odpovědnost, dodržování zero-waste principů (tedy snaha neplýtvat s potravinami) a respekt ke kulinářským tradicím i lidem, kteří potraviny pěstují a produkují.
 - ❑ To jsou hodnoty, které uznávají top gastropodniky ale i samotní návštěvníci, kteří ocení lokální gastronomii, sezónní suroviny a čerstvost.
-

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnou gastronomií a regionálními produkty

1. Chlebiček Store – veganské bistro v Libni

Chlebiček Store nabízí veganské občerstvení. Hlavním produktem tu jsou chlebičky, připravované pouze z rostlinných surovin.

Veganské rychlé občerstvení v pražské Libni nabízí pestrou škálu chlebičeků s čistě rostlinnými pomazánkami, cibulové sádlo, pralinky a pudinky. V denní nabídce je také polévka a nechybí káva, čaj nebo fresh.

Více se dozvíte na stránkách podniku - <https://www.chlebicekstore.cz/>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnou gastronomií a regionálními produkty

2. Rebio – bio vegetariánské restaurace v Brně

Rebio je originální gastronomický koncept, zahrnující tři certifikované Bio restaurace v centru Brna.

Už v době našeho založení v roce 2004 jsme se zaměřili na kuchyni založenou na bio surovinách od jihomoravských pěstitelů.

Více na stránkách podniku - <https://rebio.cz/>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnou gastronomií a regionálními produkty

3. Pardubický perník JaJa – více na <https://pardubickypernik.cz/>

Perníky tato rodinná firma vyrábí již od roku 1990, je držitelkou ochranné zeměpisného označení Pardubický perník.

Výroba rodinné firmě byla zahájena v r. 1990 v rodinném domě s malým kuchyňským robotem a domácí troubou. Velmi brzo se měnila ve výrobu perníku s větším počtem zaměstnanců.

Zcela originální výrobky vyvinuté v této firmě jsou perníkové dezerty různých chutí vyrobené za použití všech ingrediencí dostupných na našem trhu. Sortiment cca 70 druhů perníkových dezertů se liší tvarem, chutí a provedením.

Od roku 2012 jsou držiteli CERTIFIKÁTU "Český výrobek" a perníčky vyrábí pod ochrannou známkou chráněné zeměpisné označení "Pardubický perník".

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelným ubytováním

- ❑ Řada hotelů do svého provozu zařazuje udržitelné principy (snaží se dodržovat zero-waste, eliminují jednorázové obaly atd.) a nabízejí návštěvníkům udržitelné služby (např. nabíjecí stanice na elektromobil, nabídka veganského či vegetariánského menu apod).
 - ❑ **3 věci, kterých si ekologicky uvědomělí hosté všimnou a které přispějí k jejich pozitivnímu dojmu:**
 - *omezte množství odpadu a recyklujte,*
 - *používejte ekologicky šetrné hygienické produkty,*
 - *omezte použití jednorázových plastů.*
 - ❑ Ti nejlepší jsou dokonce držitelé **ekologických certifikací.**
 - ❑ Skvělým zážitkem může být pobyt na některé z českých ekofarem.
-

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelným ubytováním

1. Maringotka Za humny

V Moravia glampresortu v Bohuslavicích u Konice se kromě vlastního stanu či karavanu ubytujete také ve stylové maringotce.

Glamping dává dohromady klasické kempování v přírodě s přednostmi hotelů nebo apartmánů, jejich komfortem a novými technologiemi.

Část maringotky je tvořena plně vybavenou kuchyní s kávovarem Nespresso, lednicí, dřezem, plynovou varnou deskou a spoustou příslušenství. V maringotce se nachází samozřejmě tekoucí studená i teplá voda.

Více na <https://www.moraviaglampresort.cz/>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelným ubytováním

2. Tree House Sojčí hnízdo – ubytování v korunách stromů

Třetí Tree house, tentokrát na douglasce tisolisté navazuje na stávající dva umístěné na buku a na modřínu. Jméno dostal kvůli svému tvaru a hojnému výskytu sojky „Sojčí hnízdo“.

Tree house se nachází v krásném lesním prostředí pod vrcholem Babího lomu mezi obcemi Lelekovice, Vranov, Šebrov a Svinošice.

Více na <https://www.lesymb.cz/pronajmy-objektu/tree-house-soji-hnizdo>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelným ubytováním

3. Mosaic House Design Hotel – více na <https://www.mosaichouse.com/cs/>

Stylový Mosaic House Design Hotel je situován pouhých 10 minut pěší chůze od Karlova mostu v Praze.

Sází na obnovitelné zdroje energie, krátké cesty a ekologické produkty.

- ✓ *Prvním hotelem v České republice se systémem využívání tzv. šedé vody = jednou použitou vodu ze sprchy a umyvadla ekologicky vyčistíme a opět používáme ke splachování toalet.*
- ✓ *Druhou budovou na světě, která kombinuje systém využívání šedé vody se zpětným získáváním tepla. Teplo z odpadní vody používáme k výrobě energie.*
- ✓ *Prvním hotelem v České republice s neutrální bilancí CO₂.*
- ✓ *Kompostuje – získávají vlastní zeminu.*
- ✓ *Vytváří zelené plochy – na terasách pokojů a na střeše budovy, kde udržujeme také pítka pro ptáky.*

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnými zážitky a akcemi

- ❑ **Udržitelné a ekologicky šetrné zážitky** jsou takové, které minimalizují dopady na životní prostředí. Takové zážitky jsou většinou úzce spojené s přírodou, zvířaty a edukací o klimatických změnách.
 - ❑ **Kulturní scéna** v Česku se stále výrazněji věnuje ekologickým tématům. Nehovoří se pouze o akcích zaměřených na ekologii, přírodu a zvířata. Důležitý je samotný přístup pořadatelů, kteří se již při plánování a organizaci snaží snižovat dopady akce na životní prostředí.
-

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnými zážitky a akcemi

1. Příroda - Naučná stezka Motýlí ráj u Ždánic

Není mnoho míst v České republice, kde najdete pohromadě celou polovinu druhů našich denních motýlů. Nejnápadnější z nich jsou denní motýli – mezi 84 druhy denních motýlů nechybí otakárci, bělásci, žluťasci, ostruháčci, modrásci, ohniváčci, batolci, babočky, perleťovci, hnědasci, okáči, soumračníci a vřetenušky.

Naučná stezka Motýlí ráj vás zavede do dvou údolí – Šraňky a Habruvky, které vybíhají přímo ze Ždánic severním směrem. Najdete v nich 4 panely naučné stezky, které vás seznámí se zajímavostmi Motýlího ráje. Naučná stezka je značená od autobusového nádraží, kolem městského úřadu na konec města ulicí Žandrof, kde přechází do údolí Šraňky. Na konci údolí je možné vstoupit do lesa a napojit se na naučnou stezku Ždánický les.

Více na <https://www.daphne.cz/projekty/motyli-raj>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnými zážitky a akcemi

2. Příroda - Faunapark ve Frýdku-Místku

Jedná se o neziskový nepolitický spolek dobrovolníků a nadšenců, kteří zdarma již více než deset let budují a provozují Faunapark.

Zaměřují se zejména na rodiny s dětmi a děti do 12 let.

Mezi hlavní témata patří ochrana životního prostředí, ekologie, příroda, zvířata, historie. Snažíme se také přinášet zábavu a nabízet možnosti aktivního odpočinku.

Pořádají naučné i zábavné dětské programy a hry, přednášky, workshopy, divadélka, letní kina, příměstské tábory a další.

Park se pronajímá ke svatebním obřadům, dětským oslavám, firemním akcím a akcím pro veřejnost.

Více na <https://www.faunaparkfm.cz/>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnými zážitky a akcemi

3. Památky - Vodní mlýn Wesselsky v Loučkách

Vodní mlýn Wesselsky v Loučkách leží napravo od řeky Odry a vodní náhon k němu se táhne až z Jakubčovic n. Odrou. Prohlédnout si zde můžete mlýn s ojedinělou technologií, funkčním mlýnským kolem o průměru 3,6 m a obnovenou transmisí pro pohon zemědělských strojů.

Mlýn se stal součástí technotrasy, připraven je také program pro školy s ukázkami využití přírodních materiálů ve stavebnictví, demonstrací využití vodní síly, informacemi o mlynářství, hospodaření a jiné činnosti na mlýně a usedlosti, historii a kultuře Sudet, dřívějším a současném životním stylu.

Na mlýně mají pro zájemce připravené „turistické balíčky“, které vyhoví svým zaměřením turistům pěším i cyklo, milovníkům kultury a historie, ochráncům přírody i těm, kteří si přišli opravdu odpočinout.

Více na <https://www.vodnimlyn.cz/prohlidka-expozic>

Příklady vybraných aktivit spojených s udržitelnými zážitky a akcemi

Mezi udržitelné akce můžeme zařadit např.:

- ✓ **Historické a vojenské akce**
- ✓ **Gastronomické akce**
- ✓ **Společenské akce**
- ✓ **Výstavy**
- ✓ **Akce spojené s přírodou a ekologií**
- ✓ **Různé druhy expozic a dlouhodobých akcí**
- ✓ **Kurzy a workshopy**
- ✓ **Sportovní akce**
- ✓ **Lidová řemesla a trhy, apod.**

Více udržitelných akcí můžete najít na webových stránkách Kudyznudy.cz

Strategie udržitelného rozvoje EU

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- ❑ UR je vizí dalšího rozvoje, která integruje ekonomické, sociální a environmentální zájmy.
- ❑ Tato široká definice je však příčinou toho, že je velmi obtížné dosáhnout shody, co to znamená v praxi.
- ❑ Udržitelný rozvoj je základní zásadou Smlouvy o Evropské unii a hlavním cílem vnitřní i vnější politiky EU.
- ❑ Evropská komise přijala v roce 2019 **Zelenou dohodu**, která je ambiciózní plán na dosažení **klimatické neutrality do roku 2050**.
- ❑ **Zelená dohoda** je součástí **strategie udržitelného rozvoje EU** a stanoví cíle pro snížení emisí skleníkových plynů, investování do obnovitelných zdrojů energie a zlepšení energetické účinnosti
- ❑ Strategie se zaměřuje na 17 cílů udržitelného rozvoje (SDG), které byly schváleny všemi členskými státy OSN v roce 2015.

Strategie udržitelného rozvoje EU

- ❑ **Zelená dohoda** pro Evropu Podporuje přeměnu EU na spravedlivou a prosperující společnost s **moderní a konkurenceschopnou ekonomikou**.
 - ❑ Zdůrazňuje potřebu komplexního a meziodvětvového přístupu, v jehož rámci budou k dosažení konečného cíle v oblasti klimatu přispívat všechny relevantní oblasti politiky.
 - ❑ Jsou do něj zahrnuty iniciativy, které se týkají celé řady úzce propojených oblastí – klimatu, životního prostředí, energetiky, dopravy, průmyslu, zemědělství a udržitelného financování.
 - ❑ Cíle udržitelného rozvoje začleňují do všech návrhů, politických opatření a strategií Komise.
-

Strategie udržitelného rozvoje EU

- ❑ Zahrnují odhodlání **vymýtit extrémní chudobu, zajistit společnou prosperitu a mír, budovat partnerství, ale také chránit životní prostředí.**
 - ❑ Na jejich přípravě se nepodílely jen státy, ale také mnoho zástupců občanského, podnikatelského a akademického sektoru.
 - ❑ Podrobný popis všech 17 Cílů udržitelného rozvoje, včetně 169 podcílů, najdete na stránkách [Informačního centra OSN v Praze](#) či na [oficiálních stránkách SDGs](#).
-

Cíle Evropské komise v oblasti udržitelného rozvoje

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Zdroje: <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>

- UNWTO hraje významnou roli i v oblasti udržitelného turismu.
 - Základním nástrojem prosazování udržitelného turismu je účast UNWTO při přípravě dokumentů, které se udržitelnosti turismu týkají, a nebo jejich přijímání.
 - Jedná se o sérii dokumentů, zejména deklarací, z nichž zásadní roli hraje dokument **Globální kodex etika v turismu** (Global Code of Ethics for Tourism).
 - Aktivity, které provádí UNWTO při prosazování udržitelnosti, spočívající v plánování udržitelnosti, shromažďování příkladů nejlepší praxe, stanovování indikátorů turismu i v podpoře certifikačních systémů na bázi udržitelnosti.
-

- ❑ Etický kodex cestovního ruchu je dokumentem, který shrnuje zásady chování a činnosti nejen pro podnikatele v cestovním ruchu, ale i pro návštěvníky všech zemí světa.
 - ❑ Tento Kodex nastavuje rámec pro zodpovědný a udržitelný rozvoj cestovního ruchu. **Cílem tohoto dokumentu je snaha o minimalizaci negativních dopadů cestovního ruchu na životní prostředí a kulturní dědictví v budoucnosti a maximalizaci přínosů pro obyvatele destinací.**
 - ❑ Dokument je postaven na **deseti principech (článcích)** – devět z nich jsou pravidla pro účastníky cestovního ruchu a desátý se zabývá implementací pravidel do praxe.
 - ❑ **Principy Kodexu přitom** definují např. podíl cestovního ruchu na vzájemném porozumění a respektování národů a společností, popisují cestovní ruch jako faktor udržitelného rozvoje nebo jako prospěšnou aktivitu pro hostitelské země.
 - ❑ **Zásady uvedené v Kodexu dále** stanovují např. závazky účastníků rozvoje cestovního ruchu a právo každého člověka na cestování, svobodný pohyb turistů nebo práva pracovníků a podnikatelů v oblasti cestovního ruchu.
-

Příklady, jak se Globální etický kodex cestovního ruchu uplatňuje v praxi:

- ✓ **Certifikace:** Existuje celá řada certifikací pro turistické destinace a ubytovací zařízení, které zaručují dodržování principů etického kodexu.
 - ✓ **Osvětové kampaně:** UNWTO a další organizace realizují osvětové kampaně zaměřené na šíření principů etického kodexu mezi turisty a cestovními profesionály.
 - ✓ **Vzdělávání:** Principy etického kodexu se začleňují do vzdělávacích programů pro studenty cestovního ruchu a pracovníky v cestovním ruchu.
-

Výběr z použitých zdrojů:

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

- ❑ NOVACKÁ, L. a kol., 2013. *Cestovný ruch, udržateľnosť a zodpovednosť na medzinárodnom trhu*. Bratislava: EKONÓM. ISBN 978-80-225-3475-8.
 - ❑ PALATKOVÁ, M., 2013. *Mezinárodní turismus: 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4862-7.
 - ❑ PÁSKOVÁ, M., 2008. *Udržitelnost rozvoje cestovního ruchu*. 1.vyd. Hradec Králové: Gaudeamus. ISBN 978-80-7041-658-7.
 - ❑ Webové stránky Kudyznudy.cz, OSN.cz.....
-

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Děkuji za pozornost
